

Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle Sukevan vankilan ympäristön osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä tehtyyn valitukseen, diaarinumero 21466/2021

104/10.02.02/2019

Kunnanhallitus 27.09.2021 § 211

Valmistelija: kunnaninsinööri ja rakennustarkastaja

Pohjois-Savon ELY-keskus on tehnyt valituksen Itä-Suomen hallinto-oikeudelle Sonkajärven valtuuston 28.6.2021 § 22 tekemästä Sukevan vankilan ympäristön osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä.

Itä-Suomen hallinto-oikeus pyytää kunnan lausuntoa Pohjois-Savon ELY-keskuksen tekemän valituksen johdosta 10.9.2021 mennessä. Jatkoaikaa lausunnon antamiselle on myönnetty 1.10.2021 asti. Lausunnon tulee sisältää selostus asiasta, vastaus valittajan esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausuma esitetystä selvityksestä.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Sonkajärven kunta antaa valituksen johdosta seuraavan kaavanlaatijan laatiman lausunnon Itä-Suomen hallinto-oikeudelle:

Pohjois-Savon ELY-keskus vaatii kaavan kumoamista lainvastaisena.

ELY-keskus perustelee valitusoikeuttaan valtakunnallisilla ja maakunnallisella merkityksellä. Maakunta-kaavassa osoitettu ampumarata ei ole maakunnallisesti merkittävä ampumarata. Rata on yhden metsästysseuran ylläpitämä paikallinen harjoitusrata, jossa on suoritettu metsästysammunnan harjoittelua sekä hirviammuntakokeita viimeksi 2000-luvun alussa.

Vaikka kaava-alueella on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, valitus ei kohdistu valtakunnallisiin kulttuuriarvoihin. Valituksen kohteena oleva ampumarata-alue tai siihen liittyvät mahdolliset meluhaitat eivät millään tavoin vaikuta kulttuuriympäristöön kohdistuviin kaavaratkaisuihin tai suojelutavoitteisiin. ELY-keskus ei ole koko kaavaprosessin aikana esittänyt, että ampumaradan kaavaratkaisu vaarantaisi valtakunnallisia kulttuuriarvoja. Ampumamelu leviää pääasiallisesti ampumasuuntaan ja ampumasuuntaa ei voida kääntää turvallisuus syistä kohtisuoraan maantietä vasten, joten Iskolan alueelle osoitettuihin AP- ja RTP-alueisiin ampumarata-alueella ei voi kohdistua meluvaikutuksia. Valituksella ei esitetä, miten valtakunnallisesti rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvät arvot vaarantuisivat kaavaratkaisulla.

Käytännössä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat lähes kaikkia maankäyttöön liittyviä asioita. Se, että meluasiat on otettu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, ei automaattisesti tee kaavasta valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää. Toisaalta ampumarata

asiassa valvova- ja lupaviranomainen on paikallinen, joten asialla ei ole edes maakunnallista merkitystä.

Em. perusteella ELY-keskuksella ei ole valitusoikeutta asiassa.

Kumoamisvaatimusta Pohjois-Savon ELY-keskus perustelee sillä, että kaavassa osoitetun ampumaradan aiheuttamaa melua ei ole selvitetty eikä ampumaradan ja maatalouden suuryksikön yhteisvaikutusta ole selvitetty.

Ampumarata aiheuttaa melua ja mahdollisesti maaperän pilaantumista. Maatilatalouden suuryksikkö ja mahdollisesti alueelle toteutettava lannasta biokaasua tuottava laitos ei aiheuta melua. Biokaasulaitos mieluummin vähentää ympäristöhaittoja, koska biokaasuprosessissa lietelanta käsitellään siten, että se ei enää haise levitettäessä. Ampumaradalla ja maatilatalouden suuryksiköllä ei ole yhteisiä ympäristöä haittaavia yhteisvaikutuksia, eikä niitä valituksessa ole tuotu valituksessa esillekään.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on myöntänyt Kalliosuon Erämiehet ry:lle ympäristöluvan ampumaradalle 3.5.2011. Lupa on määräaikainen ja voimassa 31.12.2021 saakka. Erämiehet eivät ole pystyneet tekemään ympäristöluvassa vaadittuja toimia. Erämiehet ovat ilmoittaneet lupaviranomaiselle keväällä, että he aikovat hakea uutta lupaa sekä tekevät voimassa olevan luvan edellyttämiä toimenpiteitä. Toimenpiteitä ei ole kuitenkaan aloitettu kesällä 2021 Sonkajärven rakennustarkastajan käydessä paikalla. Uutta lupahakemusta ei myöskään ole vielä toimitettu Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle.

ELY-keskus on esittänyt, että ampumaradan vaikutusten arvioinnissa olisi voinut käyttää jo tehtyjä selvityksiä. Molemmat tehdyt selvitykset perustuvat maastossa tehtyihin melumittauksiin. Selvitykset eivät ole sellaisia, joiden perustella voitaisiin määritellä radan aiheuttamat meluvyöhykkeet. Melumittauksista selviää vain se, että kivääriradan melu ei ylitä ohjearvoja mutta haulikkoradan melu ylittää ohjearvot läheisillä kiinteistöillä.

Ampumaradan melu on mahdollista myös mallintaa kuten valituksessa on todettu. Ampumarataa hallinnoivalta metsästysseuralta ei ole tullut kaavaprosessin aikana mitään muuta tietoa kuin se, että uutta ympäristölupaa tullaan hakemaan, vaikka niitä on tiedusteltu useampaan kertaan. Eli kunnan tiedossa ei ole ollut päätöstä tehdessä mahdollisen tulevan ampumatoiminnan määrä tai luonnetta. Mitä ratoja aiotaan käyttää, minkä verran laukauksia tulee vuodessa, minkälaiset katokset luotiaseiden ampumapaikoille toteutetaan ja mitkä ovat luotiaseiden ampumamatkat ym. tietoa sekä se, mitä toimenpiteitä toimija aikoo tehdä, jotta ampumatoiminta täyttää nykyisen ympäristöluvan ehdot. Toimija ei ole myöskään esittänyt, mille toiminnoille ja millä toimenpiteillä hakevat uutta ympäristölupaa. Nykyisen luvan voimassa olo päättyy kuluvan vuoden loppuun. Em. tiedot ovat välttämättömiä, jotta melun vaikutukset voitaisiin luotettavasti selvittää ja huomioida ne kaavan maankäytössä.

Valituksessa on virheellisesti todettu, että toiminta on käyttökiellossa maaperän pilaantuneisuuden johdosta. Tämä ei pidä enää paikkaansa, koska maaperä on kunnostettu ja puhdistettu vuonna 2016. Voimassa

olevassa ympäristöluvassa veloitettiin toimija myös selvittämään se, että toiminta ei aiheuta meluhaittaa läheiselle asutuksella sekä toimenpiteet, jolla melu voidaan välttää. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on laatinut tarkastusmuistion 31.7.2019 tehdyn tarkastuskäynnin perusteella, jossa toimijaa on veloitettu tekemään mm. meluntorjuntasuunnitelma ja radan kunnostussuunnitelma ennen radan käyttöönottoa. Jotta meluntorjuntasuunnitelma voidaan tehdä, ensin toimijan on selvitettävä aiheutuva melu sekä laadittava melumallinnus sekä sen avulla suunniteltava meluntorjuntatoimenpiteet. Todettakoon, että alueen entinen omistaja oli myös kieltänyt toiminnan (Senaatti).

Koska ampumarata on osoitettu maakuntakaavassa ja se on ohjeena yleiskaavaa laadittaessa, on se osoitettu ampumarata-alueeksi valituksen alaisessa osayleiskaavassa. Koska ampumaradalla ei ole ollut toimintaa koko sen nykyisen ympäristöluvan aikana, eikä ampumaseura ole esittänyt kaavaprosessin aikana Sonkajärven kunnalle kunnostussuunnitelmaa tai meluntorjuntasuunnitelmaa, tarkoituksenmukaisin ratkaisu on ollut osoittaa ampumarata-alue luvan mukaisesti, mutta jättää radan toimintaa liittyvät selvitykset tulevan ympäristöluvan tai 31.7.2019 lupaviranomaisen vaatimien suunnitelmien perusteella ratkaistavaksi.

Alueen muiden maaomistajien kannalta on kestävätilanne ja perustuslain mukaisen maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun vastaista, jos heidän rantarakennusoikeutta ei voitaisi osoittaa sillä perusteella, että alueella on ampumarata, jolla ei ole toimintaa. Kunta on katsonut, että tässä tilanteessa, kun toimintaa alueella ei ole ollut noin kymmeneen vuoteen, maaomistajien yhdenvertaisen kohtelun noudattamiseksi, rantarakennuspaikat tulee osoittaa ja tarvittavat selvitysten laatimisen velvollisuus ampumaradan toiminnan jatkamiseksi kuuluu toimijalle. Todettakoon, että kaikkia osoitettuja rakennuspaikkoja ei voinut siirtää ampumaradan läheisyydestä kiinteistöjaotuksen johdosta. Toimija ja lupaviranomainen joutuu huomioimaan tulevassa luvituksessa uuden maankäyttötilanteen kaavan vahvistuttua. Ympäristöluvassa lupaviranomainen voi rajata käyttöaikaa, vaatia esim. äänenvaimentimien käyttöä ja melua vaimentavia rakenteita ym.

Tehtyjä uusia maankäyttövarauksia varten on tehty yleiskaavan yleispiirteisyys huomioiden riittävät selvitykset. Ampumaradan aluevarausta varten ei myöskään ole ollut tarkoituksenmukaista tehdä tarkempia selvityksiä lupaehtojen sekä ympäristölupaviranomaiset antamien ohjeiden perusteella. Ympäristöviranomaiset ovat edellyttäneet luvanhakijaa selvittämään, melusuojaamaan ja suunnittelemaan toiminnan niin, että siitä ei ole haittaa ympäristölle.

Valitus tulee hylätä ensisijaisesti sillä perusteella, että Pohjois-Savon ELY-keskuksella ei ole ko. asiassa valitusoikeutta. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin katsoo, että ELY-keskuksella on valitusoikeus, tulee valitus hylätä kokonaisuudessaan lakiin perusteettomana. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin toteaa, että ampumaradan melua olisi tullut selvittää tarkemmin, Sonkajärven kunta esittää EA-alueen kumoamista.

Päätös

Kunnanhallitus:
Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.

_____